

34. Kuula ja loe. Laula kaasa!

See maa

Viis ja sõnad Ervin Lillepea

Virumaa, Võrumaa, Harjumaa, Järvamaa,
Tartumaa, Pärnumaa, Valgamaa, Mulgimaa,
Läänemaa, Saaremaa, Setumaa, Hiiumaa.
See maa on Eestimaa.

Põllud, metsad, jõed, järved ja heinamaad,
orud, mäed ja selged allikad,
liivaluited ja laiud ja vooremaad.
See maa on Eestimaa.

Ref: Virumaa ...

Külad, linnad, kihelkonnad ja alevid,
vallad, maakonnad, talud, majandid.
Töökas talumees taludes elab siin.
See maa on Eestimaa.

Ref: Virumaa ...

alevid – поселки
heinamaad – сенокосные луга
hoolitsetud talud – благоустроенные хутора
kaunis paik, kaunid paigad – живописное место,
живописные места
kihelkonnad – церковные приходы
laiud – маленькие островки
liivaluited – дюны
maakonnad – уезды
majandid – (крупные) хозяйства
org, orud – долина, долины
selged allikad – чистые источники
talud – хутора
töökas talumees – работающий крестьянин
voored – друмлины (холмы вытянутой формы)
vooremaa – местность, где много друмлинов

35. Leia kaardilt laulus loetletud maakonnad.

Millised järved ja jõed on nendes maakondades? Millised linnad ja alevid asuvad seal? Milliseid maakondi laulus ei nimetatud? Mis maakonnas sa elad? Kus sa oled käinud?

36. Eesti maakondadel on kõigil oma vapid. Leia oma maakonna vapp. Missugune vapp sulle kõige rohkem meeldib? Miks?

Harjumaa

Läänemaa

Saaremaa

Hiiumaa

Lääne-Virumaa

Tartumaa

Ida-Virumaa

Pärnumaa

Valgamaa

Järvamaa

Põlvamaa

Viljandimaa

Jõgevamaa

Raplamaa

Võrumaa

37. Täida tabel. Kirjuta vihikusse, mida vappidel on kujutatud. Kasuta sõnaraamatut.

Maakonnad	Loomad või linnud	Hooned	Muud sümbolid
Saaremaa			laev

38. Kujunda ise oma kodukoha vapp. Joonista see vihikusse. Kirjuta juurde, mida ja miks sa vapil kujutad. Korraldage klassis vappide konkurss. Ole valmis oma vappi kommenteerima.

39. Lisa loetelusse Eesti kohanimesid. Kuhu sa nimetatud paikadest sooviksid sõita? Miks?

Aa Alutaguse, Antsla
Ee Elva, Elistvere
Hh Haljala, Hellamaa
Ii Iisaku, Imavere
Jj Jäneda, Jüri
Kk Kallaste, Kohtla-Järve
Ll Leisi, Leevaku
Mm Muhu, Melliste
Nn Narva, Noarootsi
Oo Otepää, Olustvere
Pp Paide, Pöide
Rr Rakvere, Riisipere
Ss Sillamäe, Sõrve
Tt Tallinn, Tihemetsa
Uu Uduvere, Uulu
Vv Valga, Vellavere
Õõ Õisu, Õru
Ää Äksi, Ämari
Öö Ööbikuorg, Ördi
Üü Ülenurme, Ülejõe

40. Kuula ja loe kahekõnet. Leia kaardilt kohad, kus õpilased möödunud aastal käisid ning kuhu nad sel aastal tahavad sõita.

Viktor: Halloo! Siin Viktor. Kas Juku on kodus?

Juku: Jah, ma kuulen. Tere, Viktor! Mis uudist?

Viktor: Kas sa tead, et meie klass sõidab ekskursioonile?

Juku: Oi! Kuhu?

Viktor: Arvatavasti mööda Eesti looduslikult kauneid paiku.

Juku: Möödunud aastal me ju käisime Põhja-Eestis: Toilas, Võsul, Käsmus, Viitna looduskaitsealal. Sõitsime Põhja-Eesti risti-põiki läbi.

Viktor: Aga Lõuna-Eestis me ei ole käinud. Võiksime sel sügisel tutvuda Tartu ümbusega, käia Taevaskojas, Tõraveres, Elvas.

Juku: Parem siis juba sõita Pühajärve suunas. Võiksime Pühajärve ääres telgid üles panna. Järgmisel päeval võiks edasi sõita. Käia Munamäel ja vaadata sealt üle Eestimaa.

Viktor: See pole paha mõte. Peame teiste poiste ja tüdrukutega nõu pidama. Head aega! Homme näeme.

Juku: Nägemist!

41. Loe kahekõnet veel kord. Muuda kohanimesid.

 Tuleta meelde!

Millal?	möödunud aastal	sel suvel	järgmisel päeval	eeloleval nädalal	tuleval talvel
Когда?	в прошлом году	этим летом	на следующий день	на предстоящей неделе	будущей зимой

Moodusta toodud sõnapaaridega lauseid.

Õpi ära!

asju pakki/ma, -da	– укладывать вещи	sõitma/sõita <i>mille poole?</i>	– ехать (в каком направлении?)
ma pakin asju	– я укладываю вещи	<i>mille suunas?</i>	– в какую сторону?)
looduskaitseala, - , -	– заповедник	Võru poole sõitma	– ехать в сторону Выру
nõu pida/ma, -da	– посоветоваться	telki üles pane/ma, panna	– ставить палатку
peame poistega nõu	– советуемся с ребятами	panime telgi üles	– мы поставили палатку
paik, paiga, paika = koht	– место	tutvuma, tutvuda	– знакомиться
looduslikult kaunis paik	– живописное место	<i>millega? kellega?</i>	– (с кем? с кем?)
pole paha mõte	– неплохая мысль	ümbrus, ümbruse, ümbrust	– окрестность
rahvuspark	– национальный парк	Tartu ümbrus	– окрестность Тарту
risti-põiki läbi sõitma	– исколесить вдоль и поперек		

42. Vasta küsimustele. Kasuta uusi sõnu.

- Kas sa tunned oma maakonda hästi?
исколесить
- Kus te ekskursiooni ajal magasite?
ставить палатку
- Milliseid paiku te külastasite?
живописные места
- Milline on Pühajärve ümbrus?
заповедник
- Kuhu te nüüd sõidate?
в направлении/в сторону
- Millal te edasi sõidate?
на следующий день
- Millal te tagasi sõidate?
на следующей неделе

43. Küsige ja vastake.

Alusta nii:

Kas sa oled käinud ...?

Бывал ли ты ...?

→ Kas sa oled käinud Elvas? ←
→ Olen küll. Ma käisin seal möödunud suvel.

Kas sa oled olnud ...?

Kas sa oled sõitnud ...?

Kas sa oled reisinud ...?

Kas sa oled näinud ...?

Kas sa oled tutvunud ...?

Kas sa oled vaadanud ...?

Kas sa oled kohanud ...?

Ütle ise!

Kuidas küsida teed?

KÜSIMUSED:

Palun öelge, kas see tee viib Munamäele?

Palun öelge, kus on ...?

Palun, kas te oskate öelda, mis suunas/
kuhupoole peab minema/sõitma, et jõuda
Munamäele?

Palun öelge, kummale poole (в какую сторону) tuleb pöörata?

VASTUSED:

Sõitke otse.

Keerake paremale / vasakule / ümber
nurga ...

Sõitke järgmise taluni, sealt edasi ...

44. Te ei oska Võrust edasi Munamäe poole sõita, sest teeviit (указатель дороги) puudub. Kuidas te käitute?

- Peatate inimese ja küsite teed. Tehke seda.
- Helistate infotelefonil ja palute abi. Tehke seda.
- Sõidate esimese taluni ja küsite sealt teed. Tehke seda.

Kui seljakotti asju pakid, siis pane kõige alla magamiskott või tekk, seejärel kerged asjad (pesu, pluusid, püksid, jalatsid). Kõige peale pane aga rasked asjad.

Tarkuseraamatust

← Väike vihje

45. Pane tähele, kuidas tekivad eesti kohanimed. Mõtlege ise samasuguseid kohanimesid välja.

1

Põllu/äär

Jõe/äär

Metsa/äär

2

Tõra/vere

Rand/vere

Elist/vere

3

Mänd/jala

Hal/jala

Val/jala

äär = край, опушка леса

vere = veer – склон, косогор

jalg = jala – подножие

46. Võtke kustukumm, pliats või muu väike asi ning mängige skeemil, et olete eksinud. Küsige teed.

47. Kuula ja seejärel loe luuletust. Ütle, mida on nendes paikades huvitavat näha.

Ekskursioon

Heljo Mänd

Matsalu!
Matsalu!
Pilliroo- ja kõrkjasalu,
linnukülad, linnutalud,
linnud õhus, linnud jalus.

Emajõgi!
Emajõgi!
Jookse ruttu, Emajõgi!
Peipsil laiaks järveks saad,
kanna sinna meie paat.

Tõravere!
Tõravere!
Tere, tere, tähepere!
Silmapilk su teleskoop
kosmose me juurde toob.

Pühajärv!
Pühajärv!
Elujärv, ilujärv!
Hüppas rõõm su siniveest,
hakkas naerma meie sees.

Taevaskoda!
Taevaskoda!
Käime mööda taeva koda.
Sinu kõrgel katusel
pehmet pilve katsume.

Munamägi!
Munamägi!
Meie kõige armsam mägi!
Sinu tornitipust saab
tervitada tervet maad!

katsuma – трогать
kõrkjad, kõrkjasalu – камыш, заросли камыша
linnud jalus – всюду птицы
pilliroog, pilliroosalu – тростник, заросли тростника

48. Leia kaardilt need kohad, millest on luuletuses juttu.

49. Mis paigad luuletuses asuvad nende linnade lähedal?

50. Otsi Eesti kaardilt kohanimesid, mis lõpevad sõnadega „vere“, „äär“, „jala“.

51. Koostage klassiekskursiooni kava.

Kuhu sõita?
Millal sõita?
Kui kauaks sõita?
Millistes kohtades käia?
Mida seal teha (mängud, looduse uurimine, võistlused jne)?
Esitage rühma kava ja kaitske seda klassi ees.
Valige välja kõige huvitavam kava.

52. Vali harjutus vastavalt oma huvile.

- Koosta ekskursiooni kava kilomeetrites. Selleks joonista skeem ning ole valmis seda kommenteerima.
- Joonista viis pilti oletatavast ekskursioonist. Kommenteeri pilte kolme lausega.
- Koosta Eestimaa kaunite paikade loetelu ja märgi need paigad kaardile. Kasuta interneti. Kirjuta või joonista iga koha juurde üks asi, mille poolest see eriti kaunis või kuuluis on.
- Kirjuta päevikusse, missugune võiks olla kõige lähedam klassiekskursioon.

pilv, -e, -e – облако
silmapilk – здесь: в одно мгновение
taeva koda – небеса
tornitipp – вышка